

УДК:378.02:372,8, 378.02:372,8

АСПЕКТИ ВПЛИВУ ЦИФРОВОГО ЖИВОПИСУ НА ХУДОЖНЮ ОСВІТУ МАЙБУТНІХ ДИЗАЙНЕРІВ

БІЛГОРОДСЬКА Олена

Одеська державна академія будівництва та архітектури, Одеса, Україна
elenabelgorodskaja@gmail.com

Цифровий живопис відкриває художникам доступ до безлічі стилів та ефектів. Загалом поняття цифрового мистецтва охоплює будь-яку художню практику, де застосовуються цифрові технології, тоді як «цифровий живопис» — це конкретний спосіб створення арт-об'єкта у цифровому форматі за допомогою комп'ютера. Попри технологічність, першочерговим чинником формування художньої бази дизайнера залишається класична «школа»: глибоке розуміння композиції, пластичної анатомії, кольорознавства та перспективи.

***Ключові слова:** цифровий живопис, реалістичний живопис, вища школа, майбутні дизайнери, композиція, програмне забезпечення.*

ВСТУП

Однією з найцікавіших сучасних форм втілення творчих задумів є цифровий живопис. Цей вид мистецтва органічно поєднує традиційні художні методи з передовими технологіями, дозволяючи авторам експериментувати та створювати унікальні полотна. Будучи частиною ширшої категорії мистецтва нових медіа, цифровий напрям охоплює будь-яку творчу практику, де технології є невід'ємною частиною процесу. Як і класичне образотворче мистецтво, цей напрям пропонує безліч технік для самовираження: від цифрової фотографії, комп'ютерної та піксельної графіки до експериментальних форматів, як-от твори, створені штучним інтелектом або за допомогою доповненої реальності. Цифровий живопис відкриває художникам доступ до безлічі стилів та ефектів. Можливість миттєво змінювати кольори, форми, текстури та працювати з шарами надає безмежну свободу для творчого виразу, роблячи процес роботи значно швидшим та ефективнішим.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Розкрити значення цифрового живопису в системі художньої освіти майбутнього дизайнера, визначити що є основою цифрового живопису та що впливає на формування умінь та навичок цифрового живопису. Поняття цифрового мистецтва охоплює будь-яку художню практику, де застосовуються цифрові технології. Натомість «цифровий живопис» — це конкретний спосіб створення арт-об'єкта у цифровому форматі за допомогою комп'ютера. У цьому процесі відбувається адаптація традиційних засобів: імітація акрилу, олійних фарб, чорнила чи акварелі, що в класичному варіанті наносяться на полотно, папір або поліестер.

Завдяки програмному забезпеченню для комп'ютерної графіки митець працює у віртуальній площині, використовуючи набір цифрових пензлів та кольорів. Цей інструментарій існує лише у комп'ютерному середовищі, проте він надає віртуальній картині таких властивостей, що вона стає практично невідрізною від твору, створеного традиційним шляхом. Програмне забезпечення стало ключовим чинником розвитку цифрового мистецтва. Цифрові програми Adobe Photoshop, Illustrator чи Procreate надали художникам широкі можливості для обробки зображень та реалізації найскладніших творчих задумів.

Проте фундаментальним етапом у цифровому живописі залишається теоретична база – те «коріння», без якого робота в програмах буде лише набором ефектів. Цифрове середовище змінює лише інструмент, а не закони візуального сприйняття. Художній розвиток майбутнього дизайнера – це не просто відпрацювання технічних навичок, а формування «візуального інтелекту». Для формування професійної грамотності вкрай важливою є «надивленість». В епоху Pinterest та Instagram дизайнер формується під впливом мільйонів образів. Це допомагає швидко вловлювати тренди, але водночас може заважати створенню унікального авторського продукту через нав'язування готових візуальних шаблонів. Образотворча грамотність майбутнього фахівця потребує глибоких знань із рисунка, живопису, анатомії, фізики світла та психології сприйняття. Цифровий живопис стає точкою збору цих знань, об'єднуючи їх у цілісну систему, яка й формує унікальний авторський почерк дизайнера [1].

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Першочерговим чинником формування художньої бази дизайнера залишається «школа». Розуміння композиції, пластичної анатомії, кольорознавства та перспективи. Без цього дизайнер стає лише оператором програмного забезпечення. Робота з фізичними матеріалами (олівець, вугілля, фарби) розвиває дрібну моторику та здатність бачити нюанси, які часто нівелюються цифровими фільтрами. На відміну від швидких цифрових начерків, реалістична постановка вимагає годин аналізу, рисування поетапних завдань, вирішення композиційних задач, тобто постійної роботи руки та мозку. Вивчення основ живопису, декоративного живопису, спеціального живопису формує метод аналітичного пізнання світу. Для майбутнього фахівця це «фундаментальна наука», на якій будується вся подальша стилізація та креатин.

Першою дисципліною при отриманні художньої освіти стає реалістичний живопис. Реалізм у цьому контексті – це не «копіювання фотографії», а аналітичний процес витривалості уваги. Дизайнер вчиться помічати нюанси, які звичайний спостерігач ігнорує, що підвищує якість його комерційних робіт. Робота з натурою вчить бачити рефлексії, теплохолодність та повітряну перспективу. У цифровому просторі ці знання дозволяють уникати «брудних» кольорів та «пластикового» вигляду робіт. Вивчення реалістичної форми вчить дизайнера розуміти структуру та конструкцію об'єкта. Це критично важливо для персонального дизайну або промислового дизайну, де об'єкт має виглядати переконливо. Реалістичний живопис разом з лінійно-конструктивним рисунком, вивченням анатомії та композицією робить з майбутнього графічного

дизайнера – фахівця. Спочатку студент вивчає форму предмета, робить лінійно-конструктивний аналіз зображувального об'єкту, вчиться бачити складні об'єкти як сукупність простих геометричних тіл (куб, сфера, циліндр, конус). Це важливо, тому що у цифровому середовищі легко захопитися пензлями, але без розуміння об'єму об'єктів малюнок буде плоский. Малювання об'єктів «наскрізь», розуміння того, як предмети розташовуються у просторі дає практику розуміння форми предметів та об'єктів. Одночасно додаються знання з лінійної та повітряної перспективи. Студент вчиться працювати з тоном в завданні. Value (тон) – це ступінь світлоти чи темноти кольору незалежно від самого кольору. Вивчення того, як світло розподіляється по формі (блік, світло, півтінь, власна тінь, рефлекс, падаюча тінь).

Дуже важливо навчить працювати майбутнього фахівця «вірно за тоном предметів при освітленні», тобто навчання малюванню у відтінках сірого (Grayscale) перед додаванням кольору. Розглядаючи потім цифровий аспект, ми бачимо, якщо малюнок «читається» в чорно-білому варіанті, він буде вдалим і в кольорі. Використання готових текстурних пензлів, градієнтів та фільтрів створює ефект «красивої картинки» при відсутності базових знань композиції та форми. Розподіл світла на предметах, різне світло (штучне, природне світло, комбіноване), а також отримання знань з колористики (теорія кольору) – все це вимагає від майбутнього графічного дизайнера знань, умінь та навичок з цих розділів реалістичного живопису [4; 5]. Студенти вивчають взаємодію кольорів, використовуючи колірне коло (Іттена або сучасні моделі). Гармонія у живописі утворюється, якщо студент вірно використовує комплементарні кольори, тріади, аналогові схеми. Студент вчиться психології кольору. Як передати настрій (тривоги, радість, спокій) через палітру кольорів. Ми ще не зупинились на тому, який вагомий внесок та вплив має композиція. Розділ з композиції стоїть окремим великим блоком, який вивчають студенти. Композиція лежить в основі всієї художньої освіти майбутнього фахівця, на цих знаннях формуються всі інші знання, вміння та навички. Виходячи з цього, можливо стверджувати, що сутність об'єктивних законів композиції мистецтва визначається законами формоутворення: закон цілісності, закон пропорцій, закон симетрії (асиметрії), закон ритму, закон виділення головного у цілому [2;3].

Паралельно студент отримує знання та навички з анатомії. Для дизайнерів, що планують малювати персонажів – це дуже важливо. Розуміння того, як працюють суглоби та де кріпляться м'язи у персонажа, утворення вірного жесту (Gesture drawing), вміння передати динаміку та характер руху кількома лініями, все це довготривала робота над досконалістю вмінь. У цифрі це часто тренують за допомогою швидких начерків з фотореференсів. Цифровий художник часто працює з нескінченним «полотном», тому важливо розуміти глибину простору та розташування у ньому об'єктів. У деяких моментах потрібна робота з точками сходження (одна, дві, три точки) Розуміння того, як атмосфера впливає на об'єкти (чим далі предмет, тим він менш контрастний, світліший і набуває відтінку неба). Це база для створення архітектури та локацій у концепт-арті, і тут ми побачимо все, чим володіє майбутній дизайнер.

ВИСНОВКИ

Сучасні художники використовують цифровий живопис для створення різноманітних стилів і ефектів. Вони можуть експериментувати з колірною палітрою, текстурою та шаруванням, що раніше було важко досяжним у традиційному мистецтві. Історія цифрового мистецтва, як і будь-якого іншого мистецтва, відзначається постійним розвитком і еволюцією. З появою цифрових технологій, художники почали виявляти зацікавленість експериментами зі стилем, формою, кольором та текстурою, розширюючи можливості та межі мистецтва.

З розвитком штучного інтелекту, розширеної реальності та інших інновацій, художники матимуть ще більше інструментів для творчого виразу. Створення цифрових світів і віртуальних реальностей може відкрити нові перспективи для мистецтва. Усі ці нові можливості створюють захопливі перспективи для митців та художньої спільноти. Однак разом з цими можливостями приходять і нові виклики, такі як збереження цифрових творів мистецтва та питання етики віртуального мистецтва.

ЛІТЕРАТУРА

1. Алтухова А. В. Цифровий живопис як інноваційна технологія у мистецькій освіті *Мистецька освіта у міждисциплінарному вимірі* : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю, Харків: 13–14 черв. 2023 р. Харків : ХНПУ ім. Г. С. Сковороди, 2023. С. 51–57.
2. Білгородська О. Є., Споденюк С. І., Методичний аспект коротко-строкових етюдів для студентів спеціальності 022 «Графічний дизайн» Матеріали XXIX Міжнародної науково-методичної конференції «Управління якістю підготовки фахівців», 18-19 квітня 2024 р. Ч. 1., С. 89-91.
3. Григор'єва В.Б., Білгородська О.Є., Недошитко О.М., Кучеренко К.П. Основи формальної композиції: навч. Посіб 2-ге Видання, Одеса: Астропринт. 2023, 120 с.
4. Храмова-Баранова О. Л. Цифровий живопис: становлення та перспективи. *Культура і сучасність* : альманах. 2023. № 1. С. 49–55.
5. Цифрові технології. *AZH Арт Журнал*. URL: <https://azh.com.ua/category/mistetstvo-v-ukrayini>

BILHORODSKA O.

ASPECTS OF THE DIGITAL PAINTING IMPACT ON THE PROJECT-BASED AND CREATIVE THINKING OF FUTURE DESIGNERS

Digital painting provides artists with access to a vast array of styles and effects. Broadly speaking, the concept of digital art encompasses any artistic practice that utilizes digital technology, whereas "digital painting" refers specifically to a distinct method of creating an art object in a digital format using a computer. Despite the technological nature of the medium, the study emphasizes that the primary factor in developing a designer's artistic foundation remains the "traditional school": a profound understanding of composition, plastic anatomy, color theory, and perspective. The integration of software tools with classical artistic principles is identified as a crucial element for the professional growth of future specialists in the field of design.

Keywords: *digital painting, realistic painting, higher education, future designers, composition, software.*